



Karin Friis Plums prædiken juleaften

Taler

Karin Friis Plum
Sognepræst

Dato

24. december 1993

Sted

Skelager Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 1-14

Salmer

Det kimer nu til julefest
Julen har bragt velsignet bud
Den yndigste rose er funden
Dejlig er jorden

Jerusalems skomager

Kom, Jesus, vær vor hyttegæst,
hold selv i os din julefest.

Nu har vi gjort, hvad vi kunne, nu har vi pyntet op, købt ind og gjort maden og gaverne klar for store eller små midler, nu skulle omstændighederne være i orden - nu må julen godt komme. Nu er det på én gang allerletteste og allersværeste tilbage, nemlig at være til stede og modtage med udbredte arme og åbent sind.

Også Gud har gjort sine forberedelser. Han har givet til os og taget fra os igennem livet med dets sorger og glæder, ensomhed og fællesskab - nu må også han komme til stede og give den mening og den fylde, som giver liv til alle omstændighederne, fylder dem med højtidsduft og smag. Sådan så det mest banale og mest basale af alt: at spise og drikke og tale sammen kan blive fyldt med den dybeste mening. Sådan så helt almindelige bemærkninger som: "ræk mig lige rødkålen" – eller – "den gave i det røde papir er til dig" – bliver til kærlighedserklæringer.

Naturen kommer også med kærlighedserklæringer julenat, siger de gamle legender. Det sker nogle steder i verden, at den vinterfrosne natur blomstrer og

sætter frugt som et mirakuløst tegn på, at det guddommelige bryder igennem i højtiden. Et naturligt mirakel som et billede på Guds fødsel i verden. Sådan er det også i mindre format med klejnerne og grangrenene i stuen: de smager bedst og dufter af mest, når det guddommelige bryder igennem, når højtiden er der - når vi er til stede og Gud er til stede.

Et af billederne i det trykte hefte, I sidder med, er en barnetegning. Der er Maria og Josef med det lille Jesus-barn, og så er der noget mere. Der er Gud oppe i hjørnet. Barnet, som har tegnet det, har ganske impulsivt fundet frem til en genial skildring af det under, der sker julenat: at Gud er såvel i himlen som på jorden, at det himmelske og det jordiske forenes med hinanden. Evangelisten Lukas beskrev det ved at lade barnet i kvinden Marias mave være avlet af Helligånden og ved at lade englene synge for hyrderne, vores lille barneevangelist beskriver det ved at sætte Gud i hjørnet.

For Gud er oppe og henne i hjørnet - ikke for at lure og være iagttaget, men han er placeret lige der, hvor linjerne fra det jordiske og det himmelske skærer hinanden - der hvor han samtidig kan være i himlen og på jorden. Han kan futte hen ad længdeaksen eller rutsje ned ad breddeaksen nøjagtig som det passer ham. Og som det passer os: for Gud skal være i himlen, når det passer os at råbe til ham i raseri eller tak, og han skal være på jorden, når vi har brug for en at græde eller glædes sammen med.

Naturen viser under julenat, siger de gamle legender. I følge en anden gammel legende skal man huske at tage sine redskaber og havemøbler ind julenat. Ikke fordi nogen vil stjæle dem eller more sig med at hejse dem op i flagstangen. Nej, det er for at den evigt omvandrende jøde, Ahasverus, ikke skal sætte sig på dem. For hvis han læner sig op ad en plov eller sætter sig i en trillebør, så mister redskaberne deres evne til at være nyttige redskaber. De bliver forbandet og taber deres kraft. Så kan ploven ikke pløje og trillebøren ikke trille. Der klæber nemlig en forbandelse ved Ahasverus. En forbandelse, som smitter netop julenat, fordi den udspringer af hans forhold til den mand, som blev født i den nat for mange år siden. Ahasverus kan ikke fejre hans fødselsdag, han er udenfor julefesten, og de kræfter, som er udenfor, kan let vendes til ødelæggelse og tomhed.

Ahaverus har et langt liv og en lang historie. Han var engang skomager i Jerusalem. Det var dengang en ung mand gik rundt og påstod, at han var Guds

søn. En ung mand, som vakte så megen opstandelse i hele Palæstinas land, at den også nåede hovedstaden Jerusalem. Ahasverus var egentlig fra landet, fra byen Magdala, som pigen Maria Magdalene også kom fra. Hun – Maria – var noget af det smukkeste og dejligste, Ahasverus kendte, og de var en smule kærester i barndommen. Men da de blev voksne, ville hun ikke vide af ham. Af sorg derover flyttede Ahasverus til Jerusalem, gik i skomagerlære og blev en meget dygtig og anerkendt håndværker, som syede sko af det fineste læder til de fineste folk. En dag så han pigen Maria fra sin hjemby. Han tænkte, at han måske nu som en anerkendt og holden mand kunne vinde hendes hjerte, men Maria var blevet betaget af den unge tømrersvend, som satte land og by i oprør. Det var i hans følge, hun var kommet til Jerusalem. Ahasverus begyndte at hade den unge oprører, som om han havde taget Maria fra ham. Og da det begyndte at gå ned ad bakke med tømrerens popularitet, bekom det Ahasverus godt.

Så skete det en varm og støvet forårsdag, at der var røre i gaden, hvor Ahasverus' skomagerbutik lå. De romerske soldater var på vej til henrettelsespladsen med et parti dødsdømte. Som en ekstra straf skulle de selv slæbe de kors, de skulle hænges op på. Da optøget var ud for skomagerbutikken, segnede den ene af de dømte. Soldaterne fik ham halvvejs på benene og gik hen mod Ahasverus, som var kommet frem i døren. De bad om, at den dømte måtte hvile sig lidt i butikken og få en slurk vand, så han igen kunne blive klar til de sidste kilometer ud til henrettelsesstedet. Ahasverus tøvede. Nu var det jo sådan, at der kunne følge uheld med en dømt forbryder. Ahasverus ville nødigt have sin gode butik besmittet af sådan en ulykkesfugl. Hvad ville de fine romerske kunder ikke sige? Men på den anden side skulle man vel hjælpe folk, og det ville heller ikke være heldigt, hvis manden døde lige uden for butikken. Det kunne også holde kunder borte. Ahasverus tøvede stadig, og den dømte, der snart skulle dø, løftede hovedet og så på ham med brændende øjne. Da opdagede Ahasverus, at det var ham Jesus, som Maria hjemme fra Magdala havde rendt efter. Og han rystede på hovedet og sagde: nej, hans butik skulle ikke være hvilested for nogen. Soldaterne hankede op i fangerne og drev dem videre, men idet de gik, vendte Jesus sig og så med et sørgmodigt og smertefuldt blik på Ahasverus.

Det blik blev ved med at forfølge skomageren, længe efter at manden var blevet henrettet. Og Ahasverus hørte i sit stille sind en dom, som gik ud på, at han aldrig mere selv skulle kunne finde hvile. Ikke engang i døden. Ahasverus var dømt til at flakke hvileløst rundt lige til dommedag. Hans butik begyndte at gå dårligt, og han drejede tilsidst nøglen om og drog afsted for at opfylde sin

skæbne.

I følge den gamle legende har han nu flakket rundt i snart 2.000 år. Han er vandret gennem alle verdens egne og igennem mange menneskealdre. Han har oplevet meget, har deltaget i verdens begivenheder. Men er altid på vej til næste sted. Og manden, der så på ham med det sørgmodige blik, er stadig i hans erindring.

Især én nat om året er det ensomt og pinefuldt at være den evige jøde, Jerusalems skomager. Det er den nat, hvor store dele af menneskeheden fejrer den dødsdømtes fødsel. Den nat føler Ahasverus sin skæbne ekstra tung. Da ønsker han, at han havde rakt den dødsdømte en stol og et glas vand. Den nat går han udenfor på vej og på gade og ser de oplyste vinduer til stuerne, hvor der holdes julefest. Han er udenfor og føler sig udenfor, og alt hvad han rører ved derude, er forbandet.

Forbandet på grund af Ahasverus, som ikke har blivende sted, men altid er på vej til det næste. Han, som ikke har noget sted at være til stede.

Vi kunne jo prøve at forestille os, hvad der ville ske, hvis vi inviterede ham indenfor, gav ham en stol at sidde på og et glas i hånden. Måske kunne vi få ham til at blive længe nok til at få fortalt ham, at den dødsdømte kommer til os som et barn i julen. Ikke for at bebrejde os og dømme os for vores svigten, men for at give os nye muligheder, for at tilgive os, at vi svigtede, da der var brug for os. Måske kan vi få ham til at blive længe nok til at hæve den forbandelse, som gør, at alt, hvad Ahasverus rører ved, bliver ufrugtbart og ubrugeligt.

For Ahasverus er ikke bare en dum og stivnakket jøde, som ikke ville tro på, at Jesus er Guds søn. Det er ikke det, der gør ham til flygtning og fredløs. Han er mere og andet end det. Han er tættere på. Ahasverus er alle dem, som ikke kan fejre jul, og han er alt det i os, som forhindrer os i at være til stede og holde højtid, selv om vi i det ydre holder fest. Han er det, som forhindrer bagværket i at smage af klejner, og grantræet i at lugte som et juletræ. Han er alt det, som får os til at ønske, at vi var et andet sted og sammen med andre. Han er al bitterheden, al sorgen og skuffelsen, al surheden, erindringen om vore svigt og

vore tab, som gør, at vi ikke kan åbne os og give os hen - til glæden, til dem, der er hos OS, til dem og det, der måtte være udenfor.

Han er alt det i os, som bremser os i at tro på julens under: at vi får livet påny som et lille barn, der bliver lagt i vore arme.

Lad os lukke Ahasverus ind. Lad os lukke vores sorg, bitterhed og misundelse ind i julevarmen. Lad os få lys på det, tage det i hånden og danse rundt om juletræet med det. For hvis vi lader det blive udenfor, bliver det ødelæggende som Ahasverus. Vi har intet at frygte, for ham, som vi fejrer, har jo allerede set os med sine vidende øjne fulde af smerte og sorg, lige som han så Ahasverus. Og alligevel kommer han til os endnu en gang med barnlige øjne fulde af glæde og forventning: Gud give, de må spejle sig i vores.

Amen.

Kilde

"Prædikener fra i går til i morgen – en postil over 2. tekstrække", s. 35-39. Redigeret af Sabine Bech-Hansen, Peter Hedegaard og Henrik Wigh-Poulsen. Forlaget ANIS. 1995.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Anden tekstrække, Juleaften, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karin-friis-plums-praediken-juleaften>